

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

_____ Олена ГРИБАНОВА

« _____ » _____ 2024

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Й РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки фахових молодших бакалаврів

галузі знань: 01 освіта

спеціальності: 013 початкова освіта

освітньо-професійної програми: початкова освіта

Укладач : Юлія ТИМОШЕНКО

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії початкової та
дошкільної освіти

Протокол № 1 від “30 ” серпня 2024

Голова ЦК

_____ Юлія ТИМОШЕНКО

(підпис)

Ухвалено методичною радою
коледжу

Протокол № 1 від “18 ” вересня 2024

Заступник директора з НМР

_____ Альона ХОДАКОВСЬКА

(підпис)

(ініціали, прізвище)

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Загальна кількість годин – 240 годин 8 кредитів Загальна кількість за I семестр – 104 Загальна кількість за II семестр – 136	Галузь знань 01 – освіта/педагогіка	Нормативна	
		Рік підготовки: 3	
	Спеціальність 013 початкова освіта	5-й семестр	6-й семестр
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: 1-й семестр <u>4</u> години 2-й семестр <u>4</u> години	Освітньо-кваліфікаційний рівень: фаховий молодший бакалавр	28 год.	30 год.
		Практичні	
		28 год.	30 год.
		Самостійна робота	
		48 год.	46 год.
		Вид контролю:	
		залік	іспит
	-	30 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика викладання української мови й розвитку мовлення» є забезпечення майбутніх учителів початкових класів знаннями теоретично обґрунтованих і практично перевірених шляхів і методів навчання та виховання на уроках мови й читання; розвиток у студентів уміння застосовувати теоретичні положення в практиці викладання мови; прищепити навички добору і використання найбільш раціональних й ефективних методів і прийомів навчання дітей грамоті, читанню, письму; розкрити принципи з'ясування понять фонетики,

граматики, розвитку логічного мислення й усного та писемного мовлення; сприяння розвитку професійної самостійності, інтересу до творчої педагогічної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

- розкрити зміст і завдання кожного з розділів дисципліни;
- розкрити сутність змістових ліній Державного стандарту початкової загальної освіти;
- ознайомитися із змістом підручників з української мови для початкових класів;
- з'ясувати теоретичні та практичні питання навчання каліграфії;
- охарактеризувати науково обґрунтовані й підтвержені досвідом принципи, методи й прийоми роботи зі школярами;
- ознайомити з системою вправ і методикою їх застосування при вивченні мовних одиниць;
- показати форми підготовки вчителя до організації навчального процесу;
- підготувати майбутніх учителів до педагогічної діяльності в умовах реформування сучасної школи, реалізації концепції мовної освіти в Україні;
- сприяти професійному формуванню майбутнього педагога, розвивати його педагогічне мислення;
- розвивати в студентів пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки, уміння працювати з навчально-методичною літературою.

У разі успішного завершення курсу здобувач освіти набуває програмні компетентності.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 5. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями;

ЗК 6. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;

ЗК9. Здатність до міжособистісної взаємодії , роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня;

ЗК13. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

Спеціальні компетентності:

СК 4. Здатність дотримуватися вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі;

СК 6. Здатність визначати мету та завдання освітнього процесу, коригувати його шляхом зіставлення проміжних результатів із запланованими;

СК7. Здатність добирати доцільні методи, засоби і форми навчання відповідно до визначених мети і завдань уроку, іншої форми навчання з урахуванням специфіки змісту навчального матеріалу та індивідуальних особливостей учнів.

СК8. Здатність до проведення формувального та підсумкового оцінювання навчальних досягнень учнів.

СК15. Здатність формувати мотивацію учнів та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК17. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі на основі діяльнісного, компетентнісного підходів;

СК 20. Здатність до використання та поширення інновацій у педагогічній науці та практиці, перспективного педагогічного досвіду;

Результати навчання

Програмні результати навчання , які досягаються за допомогою вивчення дисципліни:

РН 2. Дотримуватися нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі.

PH 3. Планувати роботу вчителя, а саме здійснювати: календарно-тематичне планування змісту освітніх галузей, поурочне планування, планування виховної роботи, планування професійного саморозвитку вчителя;

PH5. Розуміти сутність, принципи, зміст, методи, форми та організацію процесу навчання, виховання і розвитку молодших школярів;

PH6. Використовувати в освітньому процесі методики та систему теоретичних знань з освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти;

PH14. Враховувати при створенні освітнього середовища індивідуальні потреби учнів;

PH17. Створити умови формування мотивації учнів до навчання.

PH21. Усвідомлювати потреби в саморозвитку , вміти аналізувати та визначати сильні і слабкі сторони власної педагогічної діяльності;

PH 25. Створювати комфортний та рівноправний клімат, формувати повагу до культурного різноманіття здобувачів освіти, незалежно від етнічних, расових, гендерних, соціально-культурних, релігійних відмінностей.

Міждисциплінарні зв'язки. Проблематика курсу «Методика викладання української мови й розвитку мовлення» пов'язана з курсами «Педагогіка», «Психологія», «Анатомія, фізіологія, шкільна гігієна», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Технології навчання мовно-літературної галузі».

3. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади побудови сучасного початкового курсу української мови.

Тема 1. Методика навчання української мови як педагогічна наука.

Предмет і завдання курсу. Основні розділи курсу, їхня зумовленість змістом, завдання української мови як навчальної дисципліни в системі занять у

початкових класах. Зв'язок методики викладання української мови в початкових класах з іншими науками. Концепція Нової української школи: мовна освіта. Державний стандарт початкової загальної освіти, аналіз змістових ліній галузі мови. Навчальні програми з української мови, їх структура. Рекомендовані підручники для початкової школи.

Тема 2. Дидактичні основи навчання української мови.

Принципи навчання української мови. Класифікація методів навчання. Дидактичні засоби навчання. Форми організації освітнього процесу в НУШ.

Тема 3. Теоретико-методичні засади методики навчання молодших школярів української мови.

Сучасний урок в початковій ланці Нової української школи. Класифікація та типи уроків української мови. Структура уроків української мови. Вимоги до планування, підготовки й проведення уроків української мови. Особливості уроку української мови в умовах класу-комплекту.

РОЗДІЛ 2. Методика навчання грамоти

Тема 4. Методика навчання грамоти в умовах Нової української школи.

Період навчання грамоти. Психолого-педагогічні та лінгвістичні основи методики навчання грамоти. Психофізіологічна характеристика процесів читання й письма як видів мовленнєвої діяльності. Порівняльно-критичний аналіз методів навчання грамоти. Сучасний звуковий аналітико-синтетичний метод навчання грамоти. Прийоми звукового аналізу й синтезу. Реалізація змістових ліній типової освітньої програми через інтегрований курс «Навчання грамоті».

Тема 5. Добукварний період навчання грамоти, його особливості та завдання. Розвиток усного мовлення – провідний принцип і мета в

добукварний період. Методика формування початкових уявлень про слово, речення, висловлювання. Методика ознайомлення учнів з фонетичними уявленнями. Розвиток фонетичного слуху. Розвиток умінь здійснювати мовний аналіз. Методика підготовки першокласників до письма. Умови успішного навчання письма. Зміст, побудова сторінки "Букваря" добукварного періоду. Особливості структури і методики уроків добукварного періоду.

Тема 6. Букварний період навчання грамоти, методика його проведення. Значення й завдання букварного періоду навчання грамоти. Етапи букварного періоду. Види мовленнєвої діяльності у букварний період навчання грамоти. Методика ознайомлення учнів з новою буквою, звуком (звуками, що позначаються нею). Методика формування початкових умінь і навичок читання. Види і способи читання в букварний період. Дидактичні прийоми формування читацьких умінь. Структура уроків читання й письма.

Тема 7. Післябукварний період навчання грамоти.

Основні завдання післябукварного періоду навчання грамоти. Особливості уроків читання, письма в післябукварний період навчання грамоти. Структура й методика уроків читання. Зміст, побудова сторінки "Букваря" післябукварного періоду.

РОЗДІЛ 3. Технології у виробленні графічних навиків каліграфічного письма.

Тема 8. Теоретичні питання методики навчання каліграфії.

Методика каліграфії як наука. Завдання навчання каліграфічного письма, програмові вимоги до нього. Методи навчання каліграфічного письма: копіювальний, тактовий (ритмічний), аналітико-синтетичний, лінійний (графічний), генетичний і метод Карстера. Прийоми навчання письма. Норми каліграфічного письма в сучасній початковій школі. Гігієнічні вимоги до

уроків письма. Умови, необхідні для навчання каліграфічного письма. Робота вчителя біля класної дошки. Техніка письма.

Тема 9. *Вироблення навичок каліграфічного письма в учнів першого класу.*

Періоди навчання письма (підготовчий, основний, період удосконалення графічної навички): їх завдання й особливості. Програмні вимоги до каліграфічного письма. Методика навчання учнів писати нову літеру, склади та слова з нею. Методика запису речень. Структура та плани – конспекти уроків письма в різні періоди навчання. Списування, його види та методика проведення. Особливості самостійної роботи першокласників на уроках письма.

Тема 10. *Вироблення навичок каліграфічного письма в 2-4 класах.*

Зміст та форми навчання каліграфічного письма в 2-4 класах. Удосконалення графічних навичок каліграфічного письма в 2-4 класах шляхом проведення каліграфічних хвилинок. Підготовка учнів до скоропису на уроках мови в 2-4 класах.

РОЗДІЛ 4. Методика вивчення основних мовних розділів

Тема 11. *Методика вивчення фонетики й графіки*

Методика ознайомлення з особливостями голосних і приголосних звуків. Методика опрацювання голосних звуків та букв, якими вони позначаються. Розкриття співвідношення між звуками і буквами. Робота над звукосполученнями «йа», «йу», «йе», «йі» і позначення їх буквами «я», «ю», «є», «ї». Розкриття понять «тверді» і «м'які» приголосні звуки, способи позначення на письмі. Зіставлення дзвінких і глухих при голосних за акустичними властивостями, місцем і способом творення. Вироблення в учнів навичок поділяти слова на склади, виділяти наголошений склад. Методика проведення повного звуко-буквеного розбору слів. Використання

елементів фонетичної транскрипції при характеристиці звукового складу слова.

Тема 12. *Методика навчання орфографії.* Орфографія як предмет вивчення; поняття про орфограму. Основні завдання навчання орфографії в школі. Умови формування в учнів орфографічної грамотності. Правила правопису. Робота над їх засвоєнням. Види правописних вправ. Методика їх проведення. Використання алгоритмів для формування орфографічної навички. Орфографічний розбір. Методика роботи над різними видами написань .

Тема 13. *Диктант як важливий засіб формування в учнів орфографічного грамотного письма.* Роль диктантів у виробленні в молодших школярів правописних навичок. Основні види навчальних диктантів, методика їх проведення. Контрольний диктант, методика його проведення. Орієнтовні вимоги до оцінювання списування й диктанту.

Тема 14. *Методика вивчення елементів лексикології.* Завдання вивчення лексикології в початковій школі. Наукові засади методики навчання елементів лексикології в початковій школі. Організація вивчення лексикології на уроках української мови. Основні принципи опрацювання лексичних тем. Види вправ із лексики. Поняття про слово. Робота над переносним значенням слів. Робота з багатозначними словами. Робота над синонімами. Вивчення антонімів. Засвоєння молодшими школярами явища омонімії. Методика лексичного розбору. Елементи фразеології в навчанні української мови.

Тема 15. *Психолого-педагогічні особливості словникової роботи в початковій школі.* Характеристика словника молодшого школяра. Словникова робота в початковій школі. Методика вдосконалення дитячого мовлення на лексичному рівні. Словниково-логічні вправи.

Тема 16. *Методика вивчення морфемної будови і знайомство з елементами словотворення.* Завдання та етапи вивчення морфемної будови слова. Лінгводидактичний аспект методики вивчення морфеміки і словотвору в початковій школі. Зміст програмних вимог з розділу «Будова слова». Методика вивчення морфемної будови слова на уроках української мови в початкових класах. Робота над значущими частинами слова в аспекті розвитку мовлення молодших школярів.

РОЗДІЛ 5. Методика формування в молодших школярів граматичних понять

Тема 17. *Методика вивчення частин мови.* Етапи й методика формування граматичних понять. Система вивчення самостійних частин мови: методика вивчення іменника, прикметника, займенника, числівника, дієслова, прислівника. Методика ознайомлення зі службовими словами. Морфологічний розбір, його види і методика проведення.

Тема 18. *Методика роботи над елементами синтаксису.* Значення знань із синтаксису в початкових класах. Вироблення початкових уявлень про речення і його будову. Формування поняття про речення. Робота над засвоєнням поняття «основа речення», «головні члени речення». Робота над засвоєнням синтаксичного зв'язку між членами речення. Вивчення однорідних членів речення. Ознайомлення зі складним реченням. Види вправ із синтаксису і пунктуації.

РОЗДІЛ 6. Методика розвитку мовлення учнів початкової школи

Тема 19. Науково-методичні засади методики розвитку мовлення. Психологічні та педагогічні засади розвитку мовлення молодших школярів. Структура і зміст програми з розвитку мовлення учнів. Етапи розвитку мовлення. Вимоги програми. Методи розвитку мовлення. Рівні розвитку мовлення учнів на уроках української мови. Лексичний рівень роботи з розвитку мовлення. Робота з розвитку мовлення на вимовному рівні. Словосполучення і розвиток мовлення. Речення як мовленнєва одиниця. Рівень тексту з розвитку мовлення молодших школярів. Види вправ з розвитку мовлення.

Тема 20. Формування мовленнєвої компетентності молодших школярів на уроках української мови. Методика формування аудіативних умінь. Теоретичні основи вивчення аудіювання в початковій школі. Зміст і напрями роботи щодо формування навичок аудіювання у молодших школярів. Аналіз чинної програми та підручників щодо забезпечення аудіативних умінь відповідно до вимог змістової лінії «Взаємодіємо усно». Методика навчання молодших школярів аудіюванню в мовно-літературній освітній галузі. Вправи та завдання з аудіювання в початковій школі.

Тема 21. Робота над продуктивними видами мовленнєвої діяльності: говоріння, письмо. Говоріння як вид мовленнєвої діяльності. Діалог як засіб спілкування з іншими суб'єктами говоріння. Лінгвометодичні принципи навчання діалогічному мовленню в початкових класах. Особливості формування діалогічного мовлення учнів молодшого шкільного віку. Розвиток монологічного мовлення молодших школярів. Формування писемного мовлення молодших школярів. Робота з медіатекстами у процесі навчання української мови.

Тема 22. Перекази як види письмових робіт з розвитку зв'язного мовлення, методика їх проведення.

Перекази в початкових класах. Види переказів, їх значення та дидактичні можливості. Вимоги до текстів переказів. Види переказів. Методика їх проведення.

Тема 23. Методика роботи над учнівськими творами в початковій школі. Учнівські твори, їх значення для розвитку мовлення учнів. Види учнівських творів, їхня тематика, вимоги до них. Методика роботи над усним і письмовим твором. Складання творів за спостереженням та за картиною. Перевірка зв'язного висловлювання учнів. Прийоми роботи над мовними помилками. Аналіз учнівських творів. Критерії оцінювання творів і переказів у різних класах.

Тема 24. Позакласна навчально - пізнавальна діяльність з української мови. Цілі, задачі та принципи позакласної роботи. Зв'язок позакласної роботи з навчально-виховною діяльністю на уроці. Психолого-педагогічні чинники позакласної роботи на різних ступенях навчання української мови. Форми позакласної роботи з української мови в НУШ. Планування позакласної роботи. Методика використання засобів масової інформації як форми позакласної роботи. Методика проведення заходів змагального характеру.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	усього	у тому числі		
		л	с/п	сам. роб.
1	2	3	4	6
Розділ 1. Теоретичні засади побудови сучасного початкового курсу української мови.				
Тема 1. Методика навчання української мови як педагогічна наука	8	2	2	4

Тема 2. Дидактичні основи навчання української мови	8	2	2	4
Тема 3. Теоретико - методичні засади методики навчання молодших школярів української мови.	6	2	2	2
Разом за розділом 1	22	6	6	10
Розділ 2. Методика навчання грамоти				
Тема 4. Методика навчання грамоти в умовах Нової української школи.	8	2	2	4
Тема 5. Добукварний період навчання грамоти, його особливості та завдання.	10	2	2	6
Тема 6. Букварний період навчання грамоти, методика його проведення.	12	4	2	6
Тема 7. Післябукварний період навчання грамоти.	8	2	2	4
Разом за розділом 2	38	10	8	20
Розділ 3. Технології у виробленні графічних навиків каліграфічного письма.				
Тема 8. Теоретичні питання методики навчання каліграфії.	6	2	-	4
Тема 9. Вироблення навичок каліграфічного письма в учнів першого класу.	14	4	8	2
Тема 10. Вироблення навичок каліграфічного письма в 2-4 класах.	10	2	2	6
Разом за розділом 3	30	8	10	12
Розділ 4 . Методика вивчення основних мовних розділів				
Тема 11. Методика вивчення фонетики і графіки	8	2	2	4
Тема 12. Методика навчання орфографії.	8	2	2	4
Тема 13. Навчальні диктанти як важливий засіб формування в учнів орфографічного грамотного письма.	8	2	2	4
Тема 14. Методика вивчення елементів лексикології.	8	2	2	4
Тема 15. Психолого-педагогічні особливості словникової роботи в початковій школі.	8	2	2	4

Тема 16. Методика вивчення морфемної будови і знайомство з елементами словотворення.	8	2	2	4
Разом за розділом 4	48	12	12	24
Розділ 5 . Методика формування у молодших школярів граматичних понять				
Тема 17. Методика вивчення частин мови	16	6	6	4
Тема 18. Методика роботи над елементами синтаксису.	12	4	4	4
Разом за розділом 5	30	10	10	8
Розділ 6. Методика розвитку мовлення учнів початкової школи				
Тема 19. Науково-методичні засади методики розвитку мовлення.	6	2	2	2
Тема 20. Формування мовленнєвої компетентності молодших школярів на уроках української мови. Методика формування аудіативних умінь.	8	2	2	4
Тема 21. Робота над продуктивними видами мовленнєвої діяльності: говоріння, письмо.	8	2	2	4
Тема 22. Перекази як види письмових робіт з розвитку зв'язного мовлення, методика їх проведення.	8	2	2	4
Тема 23. Методика роботи над учнівськими творами в початковій школі.	6	2	2	2
Тема 24. Позакласна навчально - пізнавальна діяльність з української мови.	6	2	2	2
Разом за розділом 6	42	12	12	18
Усього	210	58	58	94

5. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Методика навчання української мови як педагогічна наука	2
2.	Наукові основи методики початкового навчання української мови.	2
3.	Урок основна форма навчання української мови.	2
4.	Методика навчання грамоти в умовах Нової української школи.	2

5.	Добукварний період навчання грамоти, його особливості та завдання.	2
6.	Букварний період навчання грамоти, методика його проведення.	4
7.	Післябукварний період навчання грамоти.	2
8.	Теоретичні питання методики навчання каліграфії.	2
9.	Вироблення навичок каліграфічного письма в учнів першого класу.	4
10.	Вироблення навичок каліграфічного письма в 2-4 класах.	2
11.	Методика вивчення фонетики і графіки	2
12.	Методика навчання орфографії.	2
13.	Навчальні диктанти як важливий засіб формування в учнів орфографічного грамотного письма.	2
14.	Методика вивчення елементів лексикології.	2
15.	Психолого-педагогічні особливості словникової роботи в початковій школі.	2
16.	Методика вивчення морфемної будови і знайомство з елементами словотворення.	2
17.	Методика вивчення частин мови	6
18.	Методика роботи над елементами синтаксису.	2
19.	Формування уявлень про ускладнене речення.	2
20.	Науково-методичні засади методики розвитку мовлення.	2
21.	Формування мовленнєвої компетентності молодших школярів на уроках української мови. Методика формування аудіативних умінь.	2
22.	Робота над продуктивними видами мовленнєвої діяльності: говоріння, письмо.	2
23.	Перекази як види письмових робіт з розвитку зв'язного мовлення, методика їх проведення.	2
24.	Методика роботи над учнівськими творами в початковій школі.	2
25.	Позакласна навчально - пізнавальна діяльність з української мови.	2
Разом		58

6. Теми практичних (семінарських) занять

№	Назва теми	Кількість годин
<i>Розділ 1. Теоретичні засади побудови сучасного початкового курсу української мови.</i>		

1.	Програмне, навчально-методичне забезпечення курсу «Українська мова» в початковій школі	2
2.	Методи і засоби навчання, їх класифікація та характеристика. Вибір методів навчання.	2
3.	Технологія підготовки сучасного уроку в початковій школі.	2
РОЗДІЛ 2. Методика навчання грамоти		
4.	Методи навчання грамоти в умовах Нової української школи.	2
5.	Добукварний період навчання грамоти, його особливості та завдання.	2
6.	Особливості уроків письма, читання букварного періоду навчання грамоти.	2
7.	Основні завдання післябукварного періоду навчання грамоти. Особливості уроків читання в післябукварний період.	2
РОЗДІЛ 3. Технології у виробленні графічних навиків каліграфічного письма		
8.	Перший етап письма. Написання основних і додаткових елементів літер. Другий етап письма. Написання малих і великих літер першої групи	2
9.	Написання малих і великих літер другої групи, складів із ними. Написання малих і великих літер третьої групи, складів і слів із ними.	2
10.	Написання малих і великих літер четвертої групи, складів, слів і речень. Написання малих і великих літер п'ятої групи.	2
11.	Написання малих і великих літер шостої групи. Письмо під диктування. Списування з рукописного та друкованого шрифту	2
12.	Методика проведення каліграфічної хвилини.	2
РОЗДІЛ 4. Методика вивчення основних мовних розділів		
13.	Методика вивчення фонетики й графіки	2
14.	Методика навчання орфографії.	2
15.	Методичні вимоги і прийоми проведення різних видів навчальних диктантів.	2
16.	Методика вивчення елементів лексикології	2
17.	Словникова робота в початковій школі, її завдання і основні напрямки.	2
18.	Методика вивчення морфемної будови і знайомство з елементами словотворення.	2
РОЗДІЛ 5. Методика формування в молодших школярів граматичних понять		

19.	Методика вивчення частин мови.	6
20.	Методика роботи над елементами синтаксису.	2
21.	Види вправ з синтаксису та методика їх виконання.	2
РОЗДІЛ 6. Методика розвитку мовлення учнів початкової школи		
22.	Вправи з розвитку мовлення, методика роботи над ними.	2
23.	Методика формування аудіативних умінь. Види вправ для розвитку навичок аудіювання.	2
24.	Робота над продуктивними видами мовленнєвої діяльності: говоріння, письмо.	2
25.	Перекази як види письмових робіт з розвитку зв'язного мовлення, методика їх проведення	2
26.	Методика роботи над учнівськими творами в початковій школі.	2
27.	Позакласна робота з української мови в НУШ.	2
Разом		58

7. Самостійна робота

№	Завдання	Кількість годин
1.	Короткий огляд підручників та їх побудови. Ознайомитися, Державний стандарт початкової освіти (ключові компетентності, мовно-літературна освітня галузь, мета мовно-літературної освітньої галузі, вимоги до обов'язкових результатів навчання).	4
2.	Ознайомлення з літературою з курсу методики навчання грамоти і літературою про кращий досвід роботи вчителів за діючою шкільною програмою (складання бібліографії)	2
3.	Написання плану-конспекту письма в добукварний період навчання грамоти .	4
4.	Зробити зразок «пеналу» звукових моделей для дітей та для вчителя (більшого розміру). Набір карток для звукового аналізу слів.	2
5.	Виготовлення навчально-методичних комплектів наочності з методики навчання грамоти (фішки, дидактичні ігри).	4
6.	Виготовлення наочності для роботи з новою буквою на уроках читання й письма.	4
7.	Підібрати дидактичні ігри та словниково-логічні вправи до кожної	4

	літери (оформити матеріал у «Методичну скриньку»)	
8.	Створити альбом-посібник з письмовими буквами та їх елементами, з віршованими текстами до кожної літери .	4
9.	Розробка сценаріїв свята «Прощання з «Букварем»	2
10.	Методи і дидактичні принципи навчання каліграфії (лінійний, тактовий, аналітико-синтетичний, генетичний, копіювальний метод).	4
11.	Організаційні та гігієнічні умови навчання письма. Характеристика рукописного шрифту для навчання письма.	2
12.	Навчання каліграфічного письма в букварний період навчання грамоти. Методика написання малих букв.	4
13.	Основні групи помилок та індивідуальних відхилень у письмі студентів та учнів початкових класів.	2
14.	Формування навичок каліграфічного письма великих букв у студентів. Методика написання великих букв. Порядок ведення перевірки зошитів та оцінювання робіт з графіки письма.	4
15.	Удосконалення графічних навичок каліграфічного письма в 2-4 класах шляхом проведення каліграфічних хвилинок.	4
16.	Проаналізувати нормативно-правові вимоги до контролю та оцінювання графічних навичок письма, техніки письма, якості оформлення робіт у 1-4 класах.	2
17.	Розробити план-конспект уроку з використанням нетрадиційних підходів до вивчення фонетики (тема за вибором).	4
18.	Підібрати тексти для різних видів диктантів. Розробити орфографічні тренажери для (2 – 4 класів).	4
19.	Підготувати повідомлення про прийоми розкриття лексичного значення слів.	2
20.	Розробити пам'ятку «Що повинні знати учні про лексичне значення слів»	2
21.	Розробити вправи для вивчення лексичного матеріалу в початкових класах.	2
22.	Методика лексичного розбору.	2
23.	Скласти план-конспект уроку з елементами морфемного розбору (повного та часткового)	4
24.	Підібрати матеріал до тематичного лепбуку за розділом «Методика	2

	формування у молодших школярів граматичних понять».	
25.	Підібрати лінгвістичні казки до вивчення частин мови.	4
26.	Дібрати диференційовані завдання й вправи до вивчення самостійних та службових частин мови.	4
27.	Розробити систему вправ на розвиток діалогічного та монологічного мовлення для учнів 1-4 класів.	2
28.	Складання конспектів уроків з написання переказів (а/детального, б/стислового, в/вибіркового).	4
29.	Добір та аналіз високохудожніх текстів для переказу (структура, мікротема, план, бесіда за змістом, мовний аналіз, орфографічна підготовка).	2
30.	Розробити позакласне заняття з української мови ля учнів 2-4 класів (клас на вибір).	4
Разом		94

Індивідуальне науково-дослідне завдання (творча робота) (ІНДЗ)

Одним із головних напрямів якісного рівня освіти, який задовольняє потреби майбутніх фахівців початкової освіти в інтелектуальному і професійному розвитку, є залучення студентів до наукової роботи через виконання **індивідуальних навчально-дослідних завдань**. Вона спрямовує на самостійність у здобутті знань, передбачає оволодіння складними вміннями і навичками бачити мету та зміст роботи, організовувати власну самоосвіту, вміння по новому підходити до вирішення індивідуальних завдань спрямованих на пізнавальну і розумову діяльність, здатність до творчості і навчально-дослідного пошуку.

ІНДЗ – це самостійна пізнавальна діяльність студента, спрямована на виконання конкретного індивідуального завдання, зміст якого враховує інтереси і потреби.

Завдання : розробити конспект дистанційного/інтерактивного уроку, презентацію до нього, провести його, розмістити на освітній платформі.

У 5 семестрі - урок письма або читання букварного періоду навчання грамоти на вивчення нової букви.

У 6 семестрі – урок мови або читання для 2,3 або 4 класу , обираючи тему самостійно.

Критерії оцінювання дистанційного/інтерактивного уроку

Максимальна кількість балів – 20.

Критерії	Показники	кількість балів
1. Технологічна карта уроку (10 балів)	1.1. Відповідність структури уроку типу уроку/заняття	1
	1.2. Правильність формулювання триєдиної мети уроку	1
	1.3. Доцільність запропонованих етапів уроку, видів роботи для досягнення мети	1
	1.4. Відповідність методів, форм, прийомів освітньої роботи завданням уроку і змісту навчального матеріалу, їх оптимальне поєднання	1
	1.5. Наявність завдань, пов'язаних із формуванням ключових і предметних компетентностей, їх спрямованість на формування цілісності знань, цінностей і ставлень	1
	1.6. Залучення учнів до формулювання мети і завдань уроку, визначення критеріїв та показників досягнення мети уроку/заняття	1
	1.7. Планування змісту і видів діяльності, спрямованих на формування в учнів загальнолюдських цінностей, навичок співпраці	1
	1.8. Передбачення диференційованих завдань	1
	1.9. Врахування життєвих інтересів і потреб учнів	1
	1.10. Спрямованість змісту і методів навчання на розвиток творчої активності, творчого мислення, вміння застосовувати критичне мислення в нових умовах	1
2. Організація діяльності учнів на уроці (4 балів)	2.1. Активізація пізнавального інтересу учнів	1
	2.2. Стимулювання самостійності та	1

	організація самостійної діяльності	
	2.3. Організація навчальної взаємодії та зворотного зв'язку	1
	2.4. Володіння методами виявлення та врахування освітніх потреб учнів	1
3. Якість використаних (створених) освітніх матеріалів (2 балів)	3.1. Наявність і доцільність зворотного зв'язку з учнями на кожному етапі уроку	1
	3.2. Уміння технічно використовувати платформу дистанційного навчання	1
4. Особистісні якості вчителя (4 балів)	4.1. Вільне володіння фаховими знаннями, навчальним матеріалом	1
	4.2. Ступінь тактовності та демократичності під час онлайн спілкування	1
	4.3. Володіння державною мовою, дотримання культури мовлення педагога	1
	4.4. Уміння формувати культуру мовлення в учнів	1
Разом		20

8. Види контролю й система накопичення балів

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролів за *100-бальною* шкалою.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється практично постійно за всіма видами робіт: виконання практичних робіт, усні відповіді, поточне тестування, виконання творчих робіт, складання есе, загальна активність на заняттях тощо.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів використовуються такі **форми контролю**:

- поточний контроль – здійснюється в ході повсякденної навчальної діяльності студентів: відвідування лекційних, практичних занять та робота на них; експрес-тестування; усні відповіді; виконання практичних завдань.
- підсумковий контроль – здійснюється після завершення вивчення курсу: залік.

Використовуються такі **методи перевірки**:

- методи усної перевірки результатів навчання – бесіда, виступ, пояснення, захист проєкту;
- методи письмової перевірки результатів навчання – творче завдання, відповідь на питання, есе, тестування, контрольні роботи.

Оцінювання знань за навчальною дисципліною відбувається на підставі накопичених балів за результатами поточного та підсумкового контролю всіх видів згідно зі шкалою оцінювання.

Якщо студент із поважних причин пропустив заняття, для відпрацювання матеріалу йому пропонується виконання практичного завдання, що фіксується у вигляді конспекту та проводиться усне опитування щодо вивченої теми.

Підсумкова оцінка з дисципліни формується із загальної кількості набраних балів за результатами поточного контролю, індивідуального додаткового завдання та заліку.

Перевірка рівня засвоєння знань (поточний та підсумковий тестовий контроль, залік (теоретична частина) за вибором викладача може здійснюватися шляхом: комп'ютерного або письмового тестування. Практична частина заліку – письмова та усна відповіді.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань.

Поточні контрольні заходи (має 60 балів):

- термінологічний диктант (на початку заняття) або короткі тести/контрольні роботи за пройденим матеріалом (наприкінці заняття) (має 1 бал);
- доповіді на семінарських/практичних заняттях, презентація і обговорення теоретичних питань, участь у дискусіях (має 4 бали) – за одне заняття.
- робота в групі над розв'язанням практичного завдання, поставленого викладачем, розв'язання ситуацій (має 4 бали) – за одне заняття;
- самостійне опрацювання матеріалу дисципліни, виконання завдань самостійної роботи у міжсесійний період (має 3 бали) – за одну тему.

За результатами поточного контролю студент отримує допуск до підсумкового контролю.

Допуск до підсумкового контролю складає **50 балів**.

№	Види робіт	Кількість робіт		Кількість балів за роботу		Усього балів	
		I сем.	II сем.	I сем.	II сем.	I сем.	II сем.
1.	Виконання практичного завдання .	14	14	3	3	42	42

3.	Модульна контрольна робота	2	2	9	9	18	18
5.	Залік / іспит	1	1	0-20	0-20	20	20
6.	ІНДЗ	1	1	0-20	0-20	20	20
Усього		9	9			100	100

Критерії оцінювання

1. Виконання практичного завдання та його презентація на практичному занятті оцінюється у 3 бали (2,5 бали – за матеріал та 0,5 бала за презентацію) .

Критерії оцінювання :

- **2,5 бали** отримує студент, який самостійно, у повному обсязі виконав завдання, виявив творчий підхід до його виконання та представлення; під час презентації виказав глибоку обізнаність щодо теми завдання, розуміння сутності досліджуваної проблеми; виявив навички взаємодії з аудиторією, запропонував питання для групового обговорення.
- **2 бали** отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, але принципово правильно; під час презентації виявив не повну обізнаність щодо теми дослідження, але під час обговорення проблемних питань, виявив певну активність, запропонував шляхи пошуку відповідей на проблемні запитання.
- **1,5 бали** отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, з порушенням структури доповіді та/або без презентації; під час виконання завдання припускався певних помилок.
- **1 балів** отримує студент, який виконав завдання не в повному обсязі, стереотипно, під час презентації виявив низьку активність, не запропонував завдання або питання для групового обговорення.
- **0 балів** отримує студент, який не виконав завдання. У таких випадках студенту надається можливість повторного виконання та презентації завдання, але не пізніше наступного практичного заняття.

2.Контрольне тестування після вивчення розділів оцінюється максимально у 9 балів. Кількість балів підраховується згідно з відсотковим коефіцієнтом із розрахунку 100% правильних відповідей – 9 балів.

3.Залік / іспит оцінюється в 20 балів. Кількість балів підраховується згідно з відсотковим коефіцієнтом із розрахунку 100% правильних відповідей – 20 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою коледжу	За національною шкалою	
		екзамен	залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим		

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти з навчальної дисципліни

«Методика викладання української мови й розвитку мовлення»

<i>100 – бальна шкала</i>	<i>ECTS</i>	<i>4-бальна шкала</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
0-34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	<i>FX</i>	<i>незадовільно</i>	здобувач освіти має досить приблизні знання матеріалу курсу, не володіє фаховою термінологією, у нього відсутні практичні уміння й навички. не застосовує інформацію у відборі програмових завдань, мети та моделювання уроків, не орієнтується в особливостях організації уроків з дітьми, Правильно вирішує окремі тестові завдання,
35-49 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	<i>F</i>		
50-59			
60-64	<i>E</i>	<i>задовільно</i>	здобувач освіти відтворює основний навчальний матеріал, допускає помилки й неточності, слабка орієнтація у змісті навчального матеріалу з методики викладання
65-69			
70-74	<i>D</i>		

			української мови й розвитку мовлення; репродуктивний підхід до моделювання уроків; естетична непривабливість власної наочності до занять; фрагментарність знань щодо програмових завдань розділів програм; не вистачає умінь і навичок аналізувати навчально-виховний процес з української мови в початковій школі. Правильно вирішує половину тестових завдань.
75-79	<i>C</i>	<i>добре</i>	Здобувач освіти має ґрунтовні знання теоретичного матеріалу, добре орієнтується у змісті, структурі української мови в початкових класах, володіє практичними навичками складання плану-конспекту уроку з української мови, але допускає незначні неточності у визначенні лінгводидактичного апарату. Правильно вирішує переважну більшість тестових завдань.
80-84			
85-89	<i>B</i>		
90-93	<i>A</i>	<i>відмінно</i>	здобувач освіти має глибокі знання з методики навчання української мови в початковій школі, орієнтується в основних документах, пов'язаних з Державним стандартом початкової загальної мовної освіти, навчальних програмах, підручниках. Уміє аналізувати державні документи, пов'язані з лінгводидактикою, застосовувати набуті знання на практиці (у конспектах уроків, виборі адекватних темі методів та засобів навчання української мови в початковій школі), володіє навичками професійного мовлення. Студент уміє працювати з методичною літературою. Правильно вирішує усі тестові завдання.
94-97			
98-100			

9. Рекомендована література

Основна:

1. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С. Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2019. – 364с.
2. Типові освітні програми. 1-2 класи. Нова українська школа + Закон України "Про Освіту" + Державний стандарт початкової освіти / О.Я. Савченко, Р.Б. Шияна. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2018. – 240с.
3. Савченко О. Дидактика початкової освіти: підруч. / О. Савченко. — К.: Грамота, 2012.

Антонова О. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: використання інформаційно-комунікаційних технологій у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти». Київ: Генеза, 2019. 96 с.

Деркач Н.І. Навчання грамоти: навчально-методичний посібник для студентів, учителів. Тернопіль: Підручники і посібники, 2003. 112 с.

Каніщенко А.П. Лекційно-практичний курс з дисципліни «Методика навчання української мови в початковій школі». Книга 1. (розділи «Методика вивчення мовної теорії», «Методика розвитку усного та писемного зв'язного мовлення»). Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2016. 176 с.

Каніщенко А.П. Лекційно-практичний курс з дисципліни «Методика навчання української мови в початковій школі». Книга 2. (розділи «Методика навчання грамоти», «Методика літературного читання»). Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2016. 256 с.

9. Каніщенко А.П. Лекційно-практичний курс з дисципліни «Технології вивчення галузі «Мова і література». Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2015. 160 с.

Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за наук. ред. М.С. Вашуленка. Київ: Літера ЛТД, 2012. 364 с.

Пономарьова К.І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: посібник. Київ, 2019. 131 с.

Фідкевич О.Л. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: теорія і практика формувального оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти». Київ: Генеза, 2019. 64с.

Додаткова:

1. Батраченко К.Г. Розвивальні ігри та інтерактивні вправи на уроках української мови в початкових класах // Початкове навчання та виховання. – 2018. – №7. – С. 25–34.

2. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі : метод.

посіб. / М. С. Вашуленко. – К. : Освіта, 2019. – 268 с.

3. Лобчук О. Морфологія у початковій школі: Засвоєння морфологічних написань молодшими школярами // Початкова освіта. – 2018. – №3. – С. 20–23.

Чернокозова В. М. Етика вчителя. Педагогічна етика. Педагогічна майстерність. Хрестоматія: навч. посібник / ред. І. А. Зязюн. Київ: Вища школа, 2006. С. 284-286.

Українська мова 1 клас. Сучасний мультимедійний підручник: Розумники. Медіатека. Нова школа.

Інформаційні ресурси

1. Курс «Методика викладання української мови та розвитку мовлення» в системі електронного забезпечення навчання Moodle. URL: <https://epkmoodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=868>
2. Офіційний сайт МОН України. URL: <http://www.mon.gov.ua>
3. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
4. Початкова школа. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/pochatkova-shkola>
5. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>
6. Навчальні програми для 1-4 класів. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
7. Типові освітні програми для 1-2 НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf>
8. Типові освітні програми для 3-4 НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2020/11/20/Savchenko.pdf>

9. Офіційний сайт журналу «Учитель початкової школи». URL:
<https://upsh.com.ua/>
10. Довідник цікавих фактів та корисних знань. URL:
<https://dovidka.biz.ua/tsikavi-fakti-pro-lisits>
11. Матеріали для Нової української школи – планування, розробки уроків, дидактичні та методичні матеріали, підручники та зошити. URL:
<https://vseosvita.ua/>

